

Talentrrijk

Worden wie je bent

Anti-pestprotocol

2023-2024

Inhoudsopgave

1. Uitgangspunten

- 1.1 Doelstelling
- 1.2 Begripsomschrijving

2. Rollen

- 2.1 Anti-pestcoördinator
- 2.2 Mediaccoach
- 2.3 Vertrouwenspersoon

3. Positieve groepsvorming

- 3.1 Fases van een onbegeleid groepsproces
- 3.2 Gezamenlijke inspanning

4. Aanpak van ruzies en pestgedrag

- 4.1 Vier stappen bij de aanpak van ruzies en pestgedrag
- 4.2 Vijfsporenaanpak
- 4.3 Toelichting bij de vijf sporen

5. Cyberpesten

- 5.1 Wat is cyberpesten?
- 5.2 Hoe gaan we op Talentrijk met cyberpesten om
- 5.3 Wat te doen bij cyberpesten

Bijlage 1:   Stappenplan op een A4tje

1. Uitgangspunten

1.1 Doelstelling

Alle kinderen moeten zich in hun basisschoolperiode veilig voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen.

Wij streven ernaar dat:

- kinderen zich veilig voelen, dat ze vertrouwen hebben in ons, in elkaar, in zichzelf en de mensen om hen heen;
- de kinderen de kans krijgen zo veel mogelijk op eigen niveau te presteren;
- we het onderwijs zo organiseren dat leerlingen leren samen te werken;
- kinderen niet alleen kennis maar ook sociale en praktische vaardigheden leren die nodig zijn om het samenwerken met de ander mogelijk te maken;
- kinderen leren omgaan met gevoelens en emoties van zichzelf (en die van de ander);
- kinderen leren een ander te respecteren en te waarderen;
- wij bij de kinderen aandacht willen voor normen en waarden en respect voor ieders culturele en levensbeschouwelijke achtergrond;
- kinderen zich ontwikkelen tot zelfstandige personen.

Voorwaarden:

- Pesten moet door alle partijen: leerlingen (gepeste kinderen, pesters en de zwijgende groep), medewerkers en de ouders/ verzorgers als probleem worden gezien.
- Het kindcentrum moet pesten willen voorkomen. We moeten preventief bezig zijn en niet op pestproblemen wachten.
- Medewerkers kunnen en willen pestgedrag signaleren. Medewerkers moeten naar aanleiding daarvan ook duidelijk stelling durven en willen nemen.
- Een goede communicatie tussen ouders en kindcentrum achten wij van wezenlijk belang voor het voorkomen en zo nodig oplossen van het pestprobleem. Ouders worden bij vermoeden van pestgedrag tijdig door de medewerker geïnformeerd. Wij verwachten van ouders dat zij bij signaleren van problematiek thuis het kindcentrum tijdig informeren en betrekken bij de problematiek.
- Praten alleen leidt tot niets. We moeten kennis ook toepassen in concreet gedrag en concrete situaties. Op deze wijze wordt kennis omgezet in een vaardigheid om positief met elkaar om te kunnen gaan (afspraken en omgangsregels).
- Voorbeeldgedrag van volwassenen binnen het kindcentrum is van groot belang. In de houding van alle medewerkers moeten kinderen kunnen aflezen, dat wij respect hebben voor elkaar en voor alle kinderen binnen ons kindcentrum. Wij moeten in ons gedrag duidelijk laten zien wat wij verstaan onder een veilig kindcentrum.

1.2 Begripsomschrijving

Plagen en pesten, wat is daar het verschil tussen?

We spreken over plagen, wanneer kinderen min of meer aan elkaar gewaagd zijn en het vertoonde gedrag een uitnodigend karakter heeft om iets terug te geven vanuit een onschuldige sfeer. Het gaat dan om een prikkelend spelletje, dat door geen van de betrokkenen als bedreigend of echt vervelend wordt ervaren.

We spreken over pesten, wanneer er sprake is van een steeds terugkerende handeling van één of meerdere kinderen, gericht op één of meerdere kinderen met het doel dit kind mentaal of fysiek pijn te doen.

2. Rollen

2.1 Anti-pestcoördinator

Op ons kindcentrum hebben wij twee anti-pestcoördinatoren. Zij hebben de volgende taken:

- Zij zijn verantwoordelijk voor het **anti-pestbeleid** binnen ons kindcentrum; zij houden zicht op de berichtgeving en wetgeving omtrent het onderwerp pesten binnen het primair basisonderwijs zodat ons anti-pestbeleid up-to-date is en voldoet aan de wet;
- Zij zijn er verantwoordelijk voor dat alle direct betrokken partijen **kennis hebben** van het anti-pestprotocol. Zij zullen ervoor zorgen dat het anti-pestprotocol binnen het kindcentrum regelmatig onder de aandacht wordt gebracht en 'leeft' binnen ons kindcentrum;
- Binnen ons kindcentrum zijn zij het **aanspreekpunt** voor alles wat te maken heeft met 'pesten'. Zowel leerlingen, als ouders/verzorgers en medewerkers kunnen een beroep op hen doen. Zij zullen samen met de betreffende leerling(en), ouders/verzorgers en medewerker(s) het pestprobleem in kaart brengen en op zoek gaan naar oplossingen. Vervolgens zullen zij vinger aan de pols houden tijdens het traject dat uitgezet wordt en het aanspreekpunt blijven.

2.2 Mediacoach

Kindcentrum Talentrijk wil de kinderen kennis, vaardigheden en mentaliteit aanleren waarmee ze bewust, kritisch en actief omgaan met de (sociale) media om hen heen.

Wij bieden alle kinderen diverse lessenreeksen aan met betrekking tot mediawijsheid binnen een doorgaande lijn.

Op ons kindcentrum hebben wij twee mediacoaches. Zij hebben de volgende taken:

- Zij zijn het aanspreekpunt voor alles wat te maken heeft met sociale media. Zowel leerlingen, als ouders/verzorgers en medewerkers kunnen een beroep op hen doen. Zij kunnen hulp bieden en advies geven, mocht er iets voorvallen op het gebied van sociale media;
- Zij begeleiden en inspireren medewerkers op het gebied van media-onderwijs. Ze informeren medewerkers over de ontwikkelingen op mediagebied en kunnen begeleidingsadvies aanreiken;
- Ook ouders worden geïnformeerd over de ontwikkelingen op mediagebied. De mediacoaches dragen hier op schoolniveau zorg voor; bijvoorbeeld door het verzorgen van een ouderavond.

2.3 Vertrouwenspersoon

Wanneer ouders/verzorgers menen dat het kindcentrum in gebreke is gebleven bij het oplossen van een pestprobleem volgens dit protocol dan kunnen zij onze vertrouwenspersoon inschakelen. Deze maakt melding bij de klachtencommissie die het probleem onderzoekt, deskundigen raadpleegt en het bevoegd gezag adviseert.

De vertrouwenspersoon op Talentrijk is Mevrouw Marloes van Kollenburg, 06-10273403.

3. Positieve groepsvorming

Ons uitgangspunt is dat voorkomen beter is dan genezen. We menen dat we als kindcentrum daar een belangrijke rol in kunnen spelen. Daarom organiseren wij activiteiten die in het teken staan van *verbetering* van het pedagogisch groeps- en schoolklimaat. Een positief leer- en leefklimaat geeft meer binding met het kindcentrum en met elkaar, waardoor gewelddadig gedrag sterk afneemt.

3.1 Fases van een onbegeleid groepsproces

Een groepsproces waar geen bewuste invloed door een medewerker op wordt uitgeoefend doorloopt een aantal fases. Dit patroon start grofweg elke keer opnieuw na een langere vakantie. De precieze duur kan per fase verschillen en is daardoor niet goed te voorspellen. De volgende fases die elkaar chronologisch opvolgen worden onderscheiden:

1. Forming

In deze fase komt de klas voor het eerst (weer) bij elkaar – *‘Wat is mijn relatie tot de rest van mijn klasgenoten?’*

2. Storming

Posities in de klas worden ingenomen. Tumultueuze fase.

3. Norming

Normen worden bepaald – *‘Hoe gaan we met elkaar om?’*

4. Performing

Bij een positieve groepsvorming zijn de leerlingen in deze fase productief. Mogelijk wordt deze fase niet bereikt wanneer de groep niet (goed) is begeleid. In dat geval stopt het proces.

5. Reforming (evaluatie)

Fase waarin duidelijk wordt dat het einde van de groepssamenstelling nadert.

Het begeleide groepsproces

Als medewerker zet je het groepsproces naar jouw hand door op het volgende te letten:

- Wees je bewust van de genoemde fases in groepsvorming en van jouw rol als docent; jij bent onderdeel van de groep en hebt hierin tegelijk de leidersrol;
- Speel constant in op wat je ziet en benader je groep positief;
- Haal de norming-fase naar voren in de tijd; door bewust de norm samen met de klas vast te stellen, zal de storming-fase milder zijn en resulteren in minder probleemgedrag.

3.2 Gezamenlijke inspanning

Binnen het kindcentrum heeft iedereen zijn eigen rol om het groepsproces op een positieve manier te laten verlopen. Allereerst begint dat bij het goede voorbeeld van de schoolleiding aan haar medewerkers zelf. Heerst er onder de medewerkers een veilige sfeer? Ook de medewerkers vervullen een gezamenlijke rol, evenals de ouders van de kinderen. Deze gezamenlijke inspanning is van groot belang

Op schoolniveau:

- We werken vanuit de kernwaardes van Dalton. Eén van deze kernwaardes is *samenwerken*. Door samen te werken, moeten kinderen elkaar helpen en doet de medewerker een stapje terug.
- We zetten groepsdynamica op de agenda. Door aandacht voor dit thema ontstaat een veiligere sfeer waardoor minder pestgedrag kan ontstaan en beter gepresteerd wordt.
- In de eerste weken van het schooljaar besteden we aandacht aan de ‘Gouden Weken’.
- We organiseren gemeenschappelijke activiteiten voor de kinderen (o.a. trektocht, sportdag, schoolkamp, podiumuurtjes, Talentrijke middag).
- Binnen het kindcentrum werken we met de vuistregels. Deze zijn bij alle kinderen en medewerkers bekend en zichtbaar binnen het gehele kindcentrum.
- Binnen de school wordt jaarlijks een kinderraad geformeerd. Kinderen kunnen hun vraag/probleem/opmerking kwijt bij de kinderraad. De kinderen die een plek hebben binnen de

kinderraad gaan een aantal keer per jaar in gesprek met elkaar en iemand van de directie over uiteenlopende zaken ingebracht door de kinderen van school en/of het team.

We werken hiermee aan actief burgerschap.

Jaarlijks zetten we Rots & Water training in leerjaar 3, 5 en 7 in. Daarnaast is er ook nog ruimte voor Rots & Water training in kleinere groepjes. We hebben één trainer in huis en één leerkracht gaat dit schooljaar de training volgen.

Het traject Pedagogisch Tact is dit schooljaar gestart.

Op groepsniveau:

- Let erop dat jij onderdeel bent van de groep en dat je vanuit die rol een leiderspositie in kan nemen. Je rol is bepalend.
- Blijf met elkaar in gesprek over wat groepsdynamisch gezien wordt in de groep. Hierbij kan het maken van een sociogram meer inzicht geven in de groepsdynamiek.
- We werken met het programma 'Zien' en 'Kijk' om daarbij ook de groep als totaal in beeld te krijgen.
- De medewerkers kennen de kinderen en de kinderen kennen de medewerkers binnen het Leerrijk.

De ouders:

- De ouders zijn verantwoordelijk voor hun kind. Het is daarom belangrijk om als leerkracht goed contact te onderhouden met de ouders.
- We verwachten dat ouders aanwezig zijn bij de gesprekken over de voortgang van hun kind.
- Daarnaast moedigen we ouders aan om aanwezig te zijn bij informatie-avonden, inloopochtenden etc.

4. Aanpak van ruzies en pestgedrag

4.1 Vier stappen bij de aanpak van ruzies en pestgedrag

Wanneer leerlingen ruzie met elkaar hebben en/of elkaar pesten proberen zij en wij dit in vier stappen aan te pakken.

Stap 1: Er eerst zelf (en samen) uit te komen.

Stap 2: Op het moment dat één van de kinderen er niet uitkomt (in feite het onderspit delft en verliezer of zondebok wordt) heeft deze het recht en de plicht het probleem aan de meester, juf of anti-pestcoördinator voor te leggen.

Stap 3: De leerkracht (eventueel samen met de anti-pestcoördinator) brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderend gesprek en probeert samen met hen de ruzie of pesterijen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken. Bij herhaling van pesterijen/ruzies tussen dezelfde kinderen volgen sancties (zie bij fase 3: sancties)

Stap 4: Bij herhaaldelijke ruzie/pestgedrag neemt de leerkracht (altijd samen met de anti-pestcoördinator) duidelijk stelling en houdt een bestraffend gesprek met de leerling die pest/ruzie maakt. De fases van bestraffen treden in werking (zie bij fase 3: sancties). De ouders worden op de hoogte gebracht van het ruziepestgedrag. Leerkracht(en), ouders en anti-pestcoördinator proberen in goed overleg samen te werken aan een bevredigende oplossing.

In [bijlage 1](#) zijn deze stappen schematisch weergegeven op één A4-tje.

4.2 Vijfsporenaanpak

Bij de aanpak van het pesten zijn 5 partijen betrokken, namelijk:

- het gepeste kind;
- de pester;
- de klasgenoten;
- het kindcentrum / de medewerker;
- de ouder(s) / verzorger(s).

We gebruiken de Vijfsporenaanpak van Bob van der Meer om het pesten aan te pakken. Deze aanpak richt zich op alle betrokken partijen.

De vijf sporen zijn:

1. Steun bieden aan het kind dat gepest wordt;
2. Steun bieden aan het kind dat zelf pest;
3. De ouders van het gepeste, pestende kind steunen en de ouders van de middengroep indien noodzakelijk informeren;
4. Mobiliseren van de zwijgende middengroep;
5. De algemene verantwoordelijkheid van het kindcentrum en professionalisering van de medewerkers.

4.3 Toelichting bij de vijf sporen

Steun bieden aan het kind dat gepest wordt

- We tonen medeleven en luisteren en vragen hoe en door wie er wordt gepest.
- We gaan na hoe het kind zelf reageert, wat doet hij/zij voor tijdens en na het pesten.
- We laten het kind inzien dat je soms ook op een andere manier kunt reageren.
- We gaan na welke oplossing het kind zelf wil.
- We benadrukken de sterke kanten van het kind.
- We stimuleren het dat het kind zich anders/beter opstelt.
- We praten met de ouders van het kind (en de ouders van de pester).
- We plaatsen het kind niet in een uitzonderingspositie door het over te beschermen.
- We schakelen indien nodig, in overleg met de ouders, hulp in zoals: trainingen, huisarts, GGD.

Steun bieden aan het kind dat zelf pest

- We praten met de pester en we zoeken naar de reden van het pesten, d.m.v. probleemoplossende gesprekken.
- We laten inzien wat het effect van zijn/ haar gedrag is voor de gepeste.
- We laten inzien welke positieve kanten de gepeste heeft.
- We laten excuses aanbieden.
- We maken een "Hoe verder afspraak".
- We geven een passende straf, indien we menen dat dit effect zal hebben.
- We spreken bij herhaling de pester er weer op aan.
- Er wordt verslag gemaakt over de betreffende situatie in het dossier van het kind.
- We schakelen indien nodig, in overleg met de ouders, hulp in zoals: trainingen, huisarts, GGD.

De ouders van het gepeste, pestende kind steunen en de ouders van de middengroep indien noodzakelijk informeren

- Er zal overleg zijn met de ouders van het gepeste kind over de aanpak en de begeleiding van hun kind.
- Ouders van de pester worden op de hoogte gebracht van wat er met hun kind gebeurt. Zij hebben er recht op te weten dat hun kind in sociaal opzicht bepaald zorgwekkend gedrag vertoont dat dringend verbetering nodig heeft.
- Ouders van de zwijgende middengroep/meelopers kunnen zich bij de medewerker melden als zij van hun kind vernemen dat er een kind gepest wordt.
- Talentrijk schept een klimaat waarin het duidelijk is voor ouders dat de school open staat voor dit soort meldingen.
- Als medewerkers het probleem niet willen of kunnen zien of het inadequaat aanpakken, is de inschakeling van een vertrouwenspersoon op het kindcentrum mogelijk. Deze kan een klacht indienen bij de klachtencommissie, die klager en aangeklaagde hoort, advies inwint bij deskundigen en het bevoegd gezag adviseert welke activiteiten uit te voeren.

Mobiliseren van de zwijgende middengroep

- De meeloper zien wij als een passieve pester. Hij is medeplichtig. Blijft op afstand. Doet niets om het pesten te stoppen. Hij neemt het niet op voor de gepeste. Hij lacht mee met de pester, omdat hij bang is om zelf slachtoffer van de pester te worden. We zorgen dat dingen bespreekbaar worden. Informatie over pestgedrag valt niet onder “klikken”. De groep moet dit duidelijk ervaren. We wijzen de groep nog eens op de omgangs- en gedragsregels.
- We maken het probleem bespreekbaar in de groep.
- We stimuleren dat de kinderen een eigen standpunt innemen en eventueel partij trekken voor het gepeste kind.
- We bespreken met de kinderen dat “meedoen” met de pester meestal kan leiden tot verergering van het probleem.
- We laten inzien wat het effect van zijn/ haar gedrag is voor de gepeste.
- We laten inzien welke positieve kanten de gepeste heeft.
- We schakelen indien nodig, in overleg met de ouders, hulp in zoals: trainingen, huisarts, GGD.

De algemene verantwoordelijkheid van het kindcentrum en professionalisering van de medewerkers

- Gemaakte afspraken in de groep en met de betrokkenen worden doorgegeven aan de andere medewerkers.
- Collectieve controle op afspraken.
- Bespreken van de afspraken in Leerrijk en Teamrijk.
- De medewerker moet informatie hebben over achtergrond, signalen, gevolgen, oorzaken en soorten aanpakken. Dan kan het probleem adequaat worden aangepakt.

5. Cyberpesten

5.1 Wat is cyberpesten

Cyberpesten (of digitaal pesten) is pesten via internet en sociale media. Bijvoorbeeld:

- Een gemeen berichtje sturen via WhatsApp;
- Uitsluiting in WhatsApp-groepen;
- Iemand uitschelden of belachelijk maken op facebook;
- Een dreigbericht of dreigmail sturen;
- Foto's of filmpjes van iemand anders op internet zetten.

Cyberpesten gebeurt vaak anoniem. De daders voelen zich veilig en onherkenbaar, waardoor ze weinig terughoudend zijn. Cyberpesten is directer en harder dan “gewoon” pesten. Omdat dader en slachtoffer niet in direct contact met elkaar staan, verschuiven hierdoor grenzen en gaat de dader verder omdat deze zich niet geremd voelt. Het slachtoffer voelt zich onveiliger dan bij gewoon pesten want hij is nergens vrij; niet op school en ook niet thuis!

De impact van cyberpesten is veel groter dan bij gewoon pesten, mede omdat er veel meer mensen zijn die via het internet kennis kunnen nemen van het cyberpesten.

5.2 Hoe gaan we op Talentrijk met cyberpesten om

Op Talentrijk besteden we aandacht door middel van speciale lessen (Whats happy lessen) over hoe om te gaan met bijvoorbeeld WhatsApp.

Wat zeg je wel of niet via een groepsapp? Kinderen worden bewust gemaakt van hun eigen WhatsApp gedrag. Het cyberpesten vindt grotendeels plaats buiten het kindcentrum, waardoor direct ingrijpen moeilijk is voor medewerkers. Dat betekent niet, dat het kindcentrum zich daarom afzijdig kan houden. De gevolgen van digitaal pesten kunnen van invloed zijn op het sociale klimaat in de klas.

- Als er signalen komen van kinderen, dat deze vorm van pesten voorkomt, nemen wij deze serieus. Cyberpesten wordt bespreekbaar gemaakt in de groep.
- Het is van groot belang dat het kindcentrum duidelijk stelling neemt tegen pesten: Dit geeft slachtoffers het gevoel dat ze gesteund worden en pesters het idee dat ze in de gaten gehouden

worden en dat hun acties worden afgekeurd. Voor kinderen die gepest worden is het belangrijk dat er een vertrouwenspersoon is bij wie ze terechtkunnen met hun problemen.

- Bij het voorkomen van cyberpesten is een belangrijke rol weggelegd voor de ouders van kinderen: zij zijn de enigen die thuis het internetgebruik van hun kinderen in de gaten kunnen houden.

5.3 Wat te doen bij cyberpesten

- Niet persoonlijk opvatten als het van mensen komt die je niet kent. De anonimiteit van internet maakt dat mensen makkelijker gaan schelden.
- Reageer nooit op pestmails of andere digitale pesterijen. Verwijder de e-mail zo mogelijk zonder hem te openen. Als je niet reageert, gaan pesters vaak op zoek naar iemand anders om te pesten.
- Blokkeer de afzender. Als het gaat om appjes op de mobiele telefoon, dan heb je soms de mogelijkheid om nummers te blokkeren.
- Bewaar de bewijzen. Maak een screenshot/printscreen of sla ze op. Van het IP adres van de e-mail kan soms worden afgeleid, van welke computer de e-mail verzonden is. Een provider heeft vaak een helpdesk die klachten over nare mail aan kan nemen. Men heeft daar ook de technische mogelijkheden om na te gaan wie de mail heeft verstuurd. Bel de helpdesk op.
- Ga naar de mediacoach of juf/meester toe op school. Deze zal je verder helpen om het pestgedrag te stoppen.
- Bij stalken kun je aangifte doen bij de politie. Het is strafbaar. Voor meer informatie over aangifte doen: www.pestenslaf.nl

Bijlage 1: Stappenplan op een A4tje

		Rol leerkracht	Rol APC-er
Stap 1 Melding	Slachtoffer maakt melding van pesten bij de leerkracht	Leerkracht gaat gesprek aan met het slachtoffer	Leerkracht maakt melding bij APC-er
	Gesprek aan met alleen de pester	Leerkracht gaat gesprek aan met de pester	
	Registreren	Leerkracht observeert en registreert	APC-er (evt samen met leerkracht) brengt ouders en andere betrokken partijen op de hoogte (denk aan BSO, team)
Stap 2 Gesprek	Gesprek samen met slachtoffer en pester samen	Leerkracht gaat gesprek aan met het slachtoffer en de pester samen. Formuleer het probleem helder en maak concrete afspraken. Registreren.	Dit gesprek kan klassikaal gevoerd worden APC-er ondersteunt de leerkracht. Evaluatie met betrokken leerlingen binnen een week. Terugkoppeling naar ouders
Stap 3 Groepsplan	Voorgaande stappen hebben geen verbetering van het pestprobleem teweeg gebracht	Leerkracht stelt samen met APC-er een groepsplan op	APC-er ondersteunt de leerkracht bij het opstellen van het groepsplan
	Evaluatie van het groepsplan binnen 6 weken	Leerkracht gaat gesprek aan met betrokken leerlingen en evalueert het groepsplan met APC-er	APC-er evalueert het groepsplan. Stelt ouders op de hoogte
Stap 4 Doelen groepsplan	<p>Zijn de doelen van het groepsplan niet behaald, dan zijn er twee mogelijkheden:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Doelen bijstellen en terug naar stap 3 2. Groot overleg met leerkracht, APC-er en directie. <ul style="list-style-type: none"> - Individueel traject opzetten voor pester en/of slachtoffer indien nodig - Externe inschakelen <p>Terugkoppeling naar ouders Alle afspraken registreren</p>		
Stap 5	Als bovenstaande niet het gewenste resultaat oplevert, gaat het protocol 'Gedrag' in werking.		